



ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR  
ASSOCIATION OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES AND CRAFTS CZ  
DIE ASSOZIATION DER KLEINEN UND MITTLEREN BETRIEBE UND HANDWERKER CZ

**AMSP ČR**



# Evropa a my

Nová Evropa pro mě jako pro podnik v oboru

## Kovodělný průmysl

Tato brožura byla vydána v rámci The European PHARE Project SME FIT.

Tato brožura byla vytvořena za finančního přispění Evropského společenství. Názory publikované zde jsou pohledem Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, a proto nemohou být v žádném případě chápány jako oficiální postoje Evropské komise.

# 1. Kovodělný průmysl v Evropě

**Historie** Evropská unie (EU) původně vznikla v padesátých letech jako spojení šesti států. Těchto šest zakládajících států byla Belgie, Francie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemí. Po čtyřech vlnách přistupování (1973: Dánsko, Irsko a Velká Británie; 1981: Řecko; 1986: Španělsko a Portugalsko; 1995: Rakousko, Finsko a Švédsko), má nyní EU 15 členských států.

Evropská unie je založena na zásadách právního státu a demokracie. Její členské státy přesunuly svou suverenitu na společné orgány, které v otázkách společného zájmu zastupují jejich zájmy jako celek. Všechny rozhodnutí a procesy se opírají o zakládající smlouvy ratifikované členskými státy.

Občané Evropské unie využívají "Čtyři svobody". To znamená:

- Osoby se mohou uvnitř EU pohybovat tak svobodně a bez pohraničních kontrol, jako mohly dříve pouze uvnitř svých států. Kdekoli mohou hledat zaměstnání, navštěvovat školy nebo univerzity, bydlet a samozřejmě i zřizovat podniky (*Volný pohyb osob*).
- Zboží je obchodováno jako na domácím trhu a nejsou již žádné pohraniční formality nebo osvědčení o původu (*Volný pohyb zboží*).
- Uvnitř EU může kdokoli poskytovat či využívat služby (např. pojištění, přeshraniční zařizování práce) (*Volný pohyb služeb*).
- Kdokoli může například otevírat si účty, převádět peněžní prostředky či půjčovat je kdekoli na území EU (*Volný pohyb kapitálu*).

**4 svobody  
podnikání**

Nezbytným předpokladem pro hladké fungování takového trhu je rámec podmínek umožňujících korektní hospodářskou soutěž. Zde je několik z těchto podmínek:

**Jednotné  
podmínky  
hosp.  
soutěže v  
EU**

- Usnadnění obchodu odstraněním technických překážek
- Harmonizace nepřímých daní (DPH, spotřební daně apod.)
- Harmonizace a/nebo uznávání norem a osvědčení
- Uznávání odborné kvalifikace

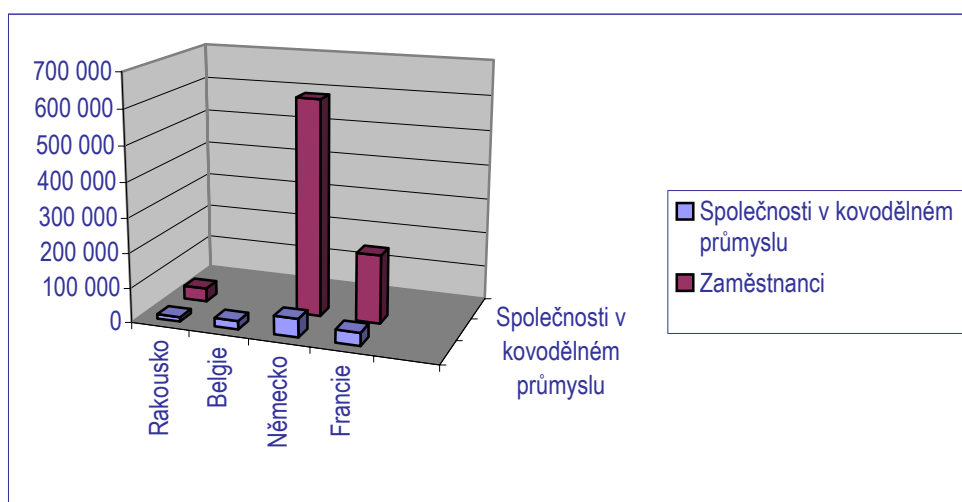
- Pravidla pro vyhlášení veřejných soutěží platná pro celou EU
- Opatření proti nekalé soutěži ze strany velkých monopolů apod.

## 1.1 Kovodělný průmysl a přistoupení k EU

Přistoupením k EU se zcela změny všeobecné ekonomické podmínky země. Tyto změny nejsou jen záležitostí přizpůsobení práva, ale mohou příležitostně podstatně ovlivnit strukturu celé řady odvětví. Hospodářská soutěž se změnila jak ve své struktuře, tak i z hlediska práva hospodářské soutěže, a to v důsledku realizace čtyř svobod – svobodného pohybu osob, svobodného pohybu zboží, svobodného poskytování služeb a svobodného pohybu kapitálu.

V mnoha oblastech dojde nutně k přizpůsobení právních předpisů.

### Význam malých a středních podniků v EU



## 1.2 Jaké výhody mohou podniky v kovodělném průmyslu očekávat?

### Snížení cen při nákupech materiálů

V důsledku širšího výběru a silnější konkurence v EU mohou podniky vyvíjet cílený a pravidelný tlak na snižování cen nakupovaných materiálů. Zváží-li se, že materiálové náklady se na

celkových výrobních nákladech podílejí 25% až 35%, pak snížení nákladů při jejich nákupech o pouhých 5% až 10% umožní snížit cenu finálního výrobku o 1.2% až 3.5%.

### **Účast na evropském vnitřním trhu**

Evropský vnitřní trh poskytuje více než 378,471,000 občanům možnost bez omezení nakupovat zboží z ostatních zemí je díky již jen své velikosti zajímavější než domácí trh sám o sobě. Nelze přesně říci do jaké míry má vzrůst velikosti trhu přímý a vyčíslitelný účinek na stávající trh kovoprůmyslu. Každý podnikatel bude samozřejmě muset provést nezbytné přípravy, aby mohl docílit potenciálního nárůstu tržního podílu svého vlastního podniku. To bude zahrnovat průzkum trhu, vývoj marketingové koncepce, zvážení užší specializace apod. a tam, kde to bude vhodné i využití poradenských služeb konzultantů.

### **Zrušení pohraničních kontrol**

Díky volnému pohybu zboží již nejsou v EU žádné pohraniční kontroly. Pohraniční kontroly se všemi svými formalitami, byrokracií, zadržováním zboží a zpožděním plateb prodražovaly domácí výrobky. Zlikvidování těchto nákladů přineslo podnikům zlepšení konkurenceschopnosti.

### **Regionální podpory, výzkumné programy**

Některé regiony EU, které jsou chudší než je průměr dostávají speciální podpory ze strukturálních fondů EU.

### **Zlepšení kvality**

Zvyšující se požadavky na lepší kvalitu se nezastavují před dveřmi malých a středních podniků. I když oficiální certifikace bývá často příliš nákladná, bude na všech úsecích zcela nezbytná systematická práce podle směrnic kvality.

## ***1.3 Jakých nevýhod se obor kovoprůmyslu může obávat?***

### **Silnější konkurence**

Většina společností v kovodělném průmyslu se obává zvýšení konkurence po vstupu do EU.

**Případná  
rizika  
neohrozí  
konkurence-  
schopnost**

Se stejnou strukturou nákladů ve všech členských státech EU se rozdíly v cenách dají docílit pouze zvýšením produktivity, výhodnějším nákupem materiálu, nižšími osobními náklady a/nebo lepším řízením. K těmto metodám dokonalejšího podnikání mají přístup všechny společnosti.

Genová snížení založená na nesprávných kalkulacích sice mohou srazit tržní ceny, ale současně ohrožují další existenci dotyčné společnosti.

Obavy, že se zde budou ve větším rozsahu usazovat zahraniční společnosti nejsou podporovány dosavadními zkušenostmi v EU, podle nichž je mobilita obyvatelstva velmi nízká a nedosahuje ani 2%.

Většina malých a středních podniků poskytuje své služby v okruhu 50 až 80 kilometrů. To se po vstupu nijak výrazně nezmění. Stejně jako dříve se budou společnosti opírat o pevné hospodářské i emotivní vazby v místním společenství. To jim bude i nadále poskytovat konkurenční výhodu, zejména když bude rozhodovat dobrá kvalita.

Problém zahraničních společností "razících si cestu dovnitř" se tedy týká jen těch, které jsou poblíž hranic, včetně hranic se Švýcarskem a s zeměmi v „přechodném stadiu“, a to nezávisle na EU. Při vzájemném porovnání musí být dodávky společností kovodělného průmyslu mimo EU směřující do subvencovaných regionů EU levnější o částku subvence EU, aby mohly být vůbec konkurenceschopné.

### **Vysoká nezaměstnanost**

MSP ve všech zemích EU prokázaly, že jsou mimořádně odolné vůči kritickým situacím, což se odráží i v podstatně nižší nezaměstnanosti v kovodělném průmyslu.

Za předpokladu, že existuje sociálně přijatelná minimální úroveň nezaměstnanosti, zůstává politické řešení problému zaměstnanosti věcí jednotlivých členských států.

## **2. Vnitřní trh EU a 4 svobody**

### **Volný pohyb zboží:**

- Vzájemné uznávání norem a osvědčení
- Konec pohraničních kontrol
- Konec předpisů o osvědčení původu

**Základní  
svobody  
se odvětví  
nedotknou**

- Účast na systému DPH v EU

#### **Volný pohyb osob:**

- Volný pohyb zaměstnanců
- Svoboda podnikatelů a OSVČ zřizovat pobočky

#### **Volný pohyb kapitálu:**

- Účty a půjčky v cizích měnách
- Svobodné obchodování s cizí měnou

#### **Volné poskytování služeb:**

- Přeshraniční podnikání (zřizování, smlouvy s veřejným sektorem apod.)
- Vzájemné uznávání diplomů a osvědčení o kvalifikaci

## ***2.1 Volný pohyb zboží***

Zrušení pohraničních kontrol a předpisů o osvědčení původu.

Vstupem do EU končí všechny hranice, pohraniční kontroly i předpisy o osvědčení původu. To znamená, že zboží lze dodávat a prodávat bez jakýchkoli obchodních bariér, cel i ostatních omezení, jako jsou třeba čekací doby na hranicích.

#### **Harmonizace daní**

Cílem EU je harmonizovat vnitrostátní daňové systémy tak, aby se utlumily pohraniční kontroly, snížila administrativní náročnost a minimalizovalo se narušování hospodářské soutěže.

Spotřební daně, pro které byly stanoveny minimální sazby, se mezi členskými státy EU liší jen nepatrně. Těmito daněmi jsou výrobky zatěžovány pouze v zemi jejich určení, takže dokud se na místo určení nedostanou, mohou se uvnitř EU volně přepravovat. Soukromí cestovatelé v EU platí DPH a poměrný díl spotřebních daní v zemi jejich původu.

Daň z příjmu není vstupem do EU nijak dotčena.

#### **Evropská standardizace – program EUROCODE**

Cíl sledovaný evropskou standardizací je celoevropská harmonizace norem, která usnadní výměnu zboží a služeb i tím, že se odstraní obchodní překážky dané rozdílnými technickými

požadavky. CEN, Evropská mezioborová standardizační organizace má za úkol vypracovávat normy, které odpovídají základním bezpečnostním požadavkům ve směrnících. Tyto směrnice jsou pro každou zemi závazné, avšak ponechávají jim možnost si zvolit prostředky, kterými do předepsaného termínu dosáhnou takto stanoveného cíle.

Dále je uveden příklad evropské standardizace:

### **EUROCODE pro práci s ocelovými konstrukcemi:**

#### Historie

- 1971 Zveřejnění "Směrnice Rady o koordinaci postupů při přidělování smluv na veřejné práce" (Směrnice o veřejných pracích)
- 1988 Zveřejnění " Směrnice Rady o sblížování zákonů, předpisů a správních ustanovení členských států o stavebních výrobcích" (Směrnice o stavebních výrobcích)
- 1990 Zmocnění CEN k vydání dokumentů EUROCODES jako předběžných standardů (ENV)
- 1998 Zahájení přeměny předběžných standardů na konečné normy

#### **Současná specifikace**

- EUROCODE 0 Zásady dispozice konstrukcí
- EUROCODE 1 Konstrukční činnosti
- EUROCODE 2 Návrh betonových konstrukcí
- EUROCODE 3 Návrh ocelových konstrukcí
- EUROCODE 4 Návrh složených betonových a ocelových konstrukcí
- EUROCODE 5 Návrh dřevěných konstrukcí
- EUROCODE 6 Návrh zděných konstrukcí
- EUROCODE 7 Návrh podloží
- EUROCODE 8 Předpisy pro návrh odolnosti konstrukcí proti zemětřesení
- EUROCODE 9 Návrh hliníkových konstrukcí

### **Směrnice o strojním zařízení a známka CE**

V EU se nesmí prodávat ani používat žádné stroje bez "značky CE". "Směrnice o strojním zařízení" zavádí tuto značku jako povinnou a podrobně stanoví bezpečnostní opatření, jež musí být prováděna.

Vedle strojního zařízení pro obchodní, soukromé i průmyslové využití musí bezpečnostní koncepce pokrýt i stavební součástky, které mají bezpečnostní prvky, jako jsou napájecí zařízení a zabezpečovací zařízení.

U strojů, které nepracují samostatně, ale jsou vestavěny do jiných strojů či výrobních zařízení musí být prohlášení výrobce vydané v okamžiku jejich vyskladnění. Toto prohlášení musí obsahovat zákaz jejich použití do té doby, dokud celé výrobní zařízení nebude ve všech ohledech odpovídat dotyčné směrnici.

Bezpečnost strojů musí být zajištěna především jejich vlastní konstrukcí, dále začleněním bezpečnostních prvků a zatřetí informacemi o nebezpečí, zapracovanými do provozních pokynů nebo umístěnými přímo na každém stroji.

Výrobce je též povinen vypracovat technickou dokumentaci uvádějící opatření jež je třeba přijímat k zajištění bezpečnosti. Tato technická dokumentace se tak stává nedílnou součástí stroje a je povinně vyžadována k tomu, aby bylo možno na stroj umístit značku CE.

Svým prohlášením a umístěním značky CE potvrzuje výrobce stroje jeho shodu se směrnicí. Kdokoli by pouze tvrdil, že tato shoda existuje a umístil by značku CE, aniž by předtím vypracoval technickou dokumentaci nebo aniž by skutečně vyhovoval směrnici v každém ohledu riskuje postih ve formě pokuty, zákaz prodeje svých výrobků, požadavek, aby na dotyčném stroji provedla další práce a/nebo aby stáhl všechny již dodané stroje.

## 2.2 Volný pohyb osob

Před vstupem do EU se většina subjektů zajímá o svobodný pohyb lidí (svobodné zakládání poboček) a o svobodu poskytování služeb (přeshraniční práce).

### **Svobodný výběr místa práce**

Zásada volného pohybu osob umožňuje každému zaměstnanci, který je občanem členského státu EU, aby si svobodně zvolil místo výkonu své pracovní činnosti, a to v kterémkoli členském státu a v souladu se zásadou rovného zacházení, tedy takového zacházení, které je stejné jako to, jež je zaručeno občanům tohoto státu. Cílem je vytvoření přeshraničního trhu práce. Zaměstnanci jsou občané EU a jako takoví musí mít zaručeno naprosto stejné zacházení, jako mají občané země, kde pracují. Občané EU nesmějí pracovat v žádném členském státu EU bez pracovního povolení. Mzdy a ostatní pracovní podmínky musí být stejné, jako mají ostatní zaměstnanci. Předpisy sociálního zabezpečení zajišťují, že zaměstnanci pracující v jiném členském státu EU mohou sdružovat nároky zde vzniklé a neztrácejí přitom žádný z požitků.

Jedinými výjimkami z výše uvedeného jsou práce ve veřejném sektoru, které se týkají záležitostí suverenity státu. Takové práce mohou zajišťovat pouze občané dotyčné země.

### **Volné zřizování poboček**

Volné zřizování poboček poskytuje podnikatelům a OSVČ možnost být komerčně aktivní na celém území EU. I zde se musí občanu jiného členského státu dostat stejného zacházení, jako se dostává občanu dotyčné přijímající země, když zahajuje podnikání.

### **Předpisy o uznávání kvalifikace**

Odborné kvalifikační soustavy v různých členských státech nejsou jednotné. Uznávání odborné kvalifikace/osvědčení o způsobilosti je tudíž významným a bezpodmínečně nutným předpokladem pro volný pohyb osob. Pro mnoho odborných oborů již v tomto smyslu existují specifické směrnice.

Avšak vzhledem k tomu, že předpisy upravující přístup k určité odborné činnosti jsou v každém členském státu velmi odlišné, byly jako prozatímní opatření zavedeny tzv. přechodné pokyny. Tyto pokyny obecným způsobem upravují uznávání specifického období nezávisle vykonávané praktické činnosti místo nutnosti žádat o osvědčení způsobilosti ve zvolené zemi.

K dnešnímu dni nedošlo k žádné lavině nových podniků zřizovaných v členských státech. To je samozřejmě také spojeno se celkově srovnatelnými ekonomickými podmínkami v sousedících členských státech EU.

### *2.3 Volné poskytování služeb*

Kromě volného zřizování poboček zaručuje volné poskytování služeb, že všichni mají stejné právo nabízet služby jak v tuzemsku, tak i přes hranice.

Každý podnikatel má právo vysílat své dělníky a zaměstnance, aby poskytovali služby v jiném členském státu za předpokladu, že dodrží platné právní předpisy v hostitelské zemi. Rozhodování v této oblasti náleží každému členskému státu. V zásadě však nelze po podnikatelích ani jejich zaměstnancích požadovat, aby platili dvakrát příspěvky na důchodové pojištění a sociální zabezpečení apod.

### *2.4 Volný pohyb kapitálu*

Volné převádění peněžních prostředků a volný pohyb kapitálu je nezbytnou podmínkou pro záruku volné výměny zboží a služeb.

Liberalizace a s ní spojený růst pravomocí by měl vyvolat pokles ceny kapitálu, snížení finančního břemene společností a snazší přístup strádatelů i vypůjčovatelů na mezinárodní úvěrové a pojišťovací trhy.

V této oblasti existuje mnoho druhů obchodní činnosti, jako je přebírání holdingu ve společnostech, získávání nemovitostí, placení pojistných premií, poskytování darů, záruk a garancí, a dále i transakce spojené s akcemi, obligacemi a půjčkami.

### **Strategie úspěchu v EU**

I když EU nabízí mnoho příležitostí a přináší jen málo rizik pro subjekty působící v kovodělném průmyslu, úspěch každé společnosti silně závisí na její vnitřní struktuře.

### **Firemní analýzy a propočty nákladů**

Každá firma si musí být vědoma svých slabých a silných míst. Nejčastěji se objevující chybou v analýze kovodělného průmyslu byl nedostatek dat, „klíčových manažerských údajů“, které měly sloužit jako základ racionálního podnikatelského rozhodování, například:

- Kompletní propočet nákladů ve své nejjednodušší formě pro kalkulaci bodů vyrovnání zisku a ztráty nebo ve formě ztrátového rozpočtu pro útlumová rozhodnutí – přičemž všechna tato data musí být pravidelně kontrolována.
- Správné přidělování nákladů a výnosů k jejich zdroji, a to podle výrobku, nákladového střediska nebo divize
- Rozpočetnictví, plánování likvidity, kontrolování stavu finančních prostředků apod.

Pouze tehdy, má-li tyto základní informace k dispozici, může podnikatel promýšlet organizaci, strategie a vize.

### **Marketing**

Marketing neznamena jen reklamu a prodej. Jde o mnohem základnější přístup, který v souladu se všemi činnostmi uvnitř společnosti od zvednutí telefonu přes dodávku až po poprodejní servis se provádí vždy s vědomím upřednostnění zákazníka.

### **Kvalita**

Vyřešení systémů zajišťujících kvalitu je základní otázkou především pro ty společnosti působící v kovodělném průmyslu, které tomuto odvětví dodávají. Cílem v EU je zaručit hospodářskou soutěž v rámci jednotného kvalitativního standardu. Systémy certifikace mohou

v tomto směru pomoci těm podnikatelům, kteří vyžadují a umožňují systematické rozborů a zlepšování všech pracovních postupů a mohou také příznivě ovlivnit prodej.

### **Kooperativní podniky**

EU zřídila řadu organizací pro zakládání evropských kooperativních podniků, z nichž je několik uvedeno v následujícím seznamu:

- BRE – Agentura pro sblížení podniků: nástroj pro podporu neutajovaného výzkumu v ostatních zemích pro obchodní partnery
- BC-NET – Síť obchodních korporací: založena na počítačích, důvěrná, podnikatelská a přeshraniční síť zajišťující kontakty pro spolupráci kooperujících partnerských podniků
- EUROPARTENARIAT – pololetní akce přivádějící do kontaktu společnosti z rozvojových regionů celé Evropy
- INTERPRISE – regionální iniciativa umožňující kontakt omezující se na průmyslové obory a regiony

### Důležité internetové odkazy pro veškeré záležitosti týkajících se EU:

- Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR)  
[www.amspace.cz](http://www.amspace.cz)
- Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR)
- [www.spcr.cz](http://www.spcr.cz)
- Zastoupení Evropské komise v České republice  
<http://www.evropska-unie.cz/cz/>
- oficiální webové stránky Evropské unie (v češtině)  
[http://europa.eu.int/index\\_cs.htm](http://europa.eu.int/index_cs.htm)
- EuroInfoCentrum  
[www.euroinfocentrum.cz](http://www.euroinfocentrum.cz)
- Vláda ČR  
[www.vlada.cz](http://www.vlada.cz)
- UEAPME  
[www.ueapme.com](http://www.ueapme.com)
- Evropský Parlament  
[www.europarl.eu.int](http://www.europarl.eu.int)
- Evropská komise  
[www.europa.eu.int](http://www.europa.eu.int)
- Rada Evropské unie  
[www.ue.eu.int](http://www.ue.eu.int)
- Hospodářský a sociální výbor  
[www.ces.eu.int](http://www.ces.eu.int)

### Další důležité odkazy:

ČR: Odvětvový svaz hutnictví železa OSHŽ  
<http://www.hz.cz>

Asociace pro tepelné zpracování kovů

<http://www.asociacetz.cz/>

Asociace českých zinkoven

[www.acsz.cz](http://www.acsz.cz)

Rakousko: Austrian Federal Economic Chamber, Wiedner Hauptstrasse 63, A-1045  
Vienna

Francie: Fédération Nationale de l'Artisanat et des Petites Entreprises de la  
Métallurgie et de la Mécatronique, Lyon

Německo: Bundesverband Metall – Vereinigung diverser Metallhandwerke, Ruhrallee 12,  
D-45138 Essen

IG Metall, Lyoner Strasse 32, D-60528 Frankfurt am Main

Řecko: Aluminium Association of Greece, Leof. Kifissias Street 115, GR-115 24  
Athens

Nizozemí: Metaalunie, Einsteinbaan 1, Postbus 2600, NL-3430 GA Nieuwegein